

Woensdag 28 maart 1917 – ochtendeditie

De weggevoerde Belgen.

Havre, 27 maart. De Duitse regering heeft in het begin van maart door een telegram de wereld ermee in kennis gesteld, dat de keizer de wegvoering van Belgen voorlopig had geschorst en gelast om de Belgen, die niet werkloos waren, weer te laten gaan.

Het is te vrezen, dat deze mededeling voor een groot deel een sombere grootspraak is, aldus deelt men ons van officiële zijde mede. De Belgische regering is inderdaad van verscheidene berichten op de hoogte gebracht, die geïnterneerde Belgen langs veilige weg aan vrienden van hen wisten te doen toekomen. Die berichten zijn van einde februari en begin maart gedagtekend en schetsen in schokkende bewoordingen het verschrikkelijk lot, dat gedeporteerde burgers uit België treft. Elke dag vindt men doden in de loodsen. In één kamp bedroeg het aantal 14, in een ander 17. De weggevoerden moesten levende ratten eten.

Londen, 27 maart. Reuter verneemt, dat de Belgische regering brieven heeft gekregen, die ooggetuigen in Duitsland geschreven hebben en die het gruwelijk lot van de Belgische gedeporteerden in verschillende kampen schetsen. Hier volgen enige aanhalingen:

“Het lot van de Belgische burgers hier is ontzettend. De Duitsers laten hen door een hongerrantsoen sterven. Ze zijn vel over been. Gisteren lagen er 13 doden in het lijkenhuis, vanochtend 14, op een totaal van 3000 à 4000 gevangenen. Als men ons betrapt, terwijl we die ongelukkige mensen soep of wat anders eetbaars bezorgen, moeten we voor vijf dagen de gevangenis in.”

Uit een andere brief: “De toestand wordt onhoudbaar. De rampzalige burgers sterven als ratten. Elke dag worden er twee of drie dood in

hun hut gevonden. De dokters wijzen alle verantwoordelijkheid af. De gedeporteerden kunnen niet meer zonder hulp wandelen. De Belgische burgers bezwijken van uitputting. Door elkaar sterven er dagelijks drie. In een ander kamp hebben ze ratten levend verslonden. De behandeling waaraan ze blootstaan, tart alles, wat zich laat denken.”

Koning Albert doet een tocht in een vliegtuig.

Havre, 27 maart. Koning Albert heeft zoeven als waarnemer een tocht gedaan in een vliegtuig dat door kapitein Jacquet bestuurd werd. Hij vloog over het Belgische en het Duitse front aan de IJzer, door een smaldeel van vier vechttoestellen begeleid.

Na de vlucht ging de koning, die tal van fotografische opnamen maakte, naar de generale staf, aan wie hij de vergaarde waarnemingen mededeelde. Er is geen luchtgevecht geleverd, maar de vijand heeft wel het vuur gericht op het vliegtuig en het escorte.

Uit Antwerpen.

Onze correspondent Emanuel de Bom te Antwerpen schrijft op 26 maart:

De op 16 februari 1916 gestichte liefdadige kring Nieuw Loven heeft een jaarverslag uitgebracht, waaruit blijkt, dat deze vereniging, die tot doel heeft aan leerlingen der hogere scholen van deze stad, zonder onderscheid van denkwijze door voedselbedeling ter hulp te komen, er in geslaagd is vele maatschappijen tot het bijeenbrengen van geldmiddelen op te wekken. De ontvangsten in 1916 beliepen 11.926,25 frank, de uitgaven aan onderstand (eetmaalbons en steun aan schamele armen) 8317,50 frank. Er werd nagenoeg 1000 frank per maand besteed. De kring doet nu een oproep tot onze

stadsgenoten om aan de voorzitter, de heer A. Goiris, secretaris van het weldadigheidsbureel, bijtredingen en inschrijvingen te sturen.

Aan een brief uit Antwerpen aan De Vlaamsche Gedachte, waarin wordt medegedeeld, dat er te Antwerpen thans een Vlaamse uitgeverijfirma gesticht is, ontlent wij het volgende:

Eén van de weinige lichtzijden van de oorlog is de enorme uitbreiding, die het openbare bibliotheekwezen in Vlaanderen genomen heeft en die, naar we hopen, ook in de toekomst in zekere mate bestendig zal blijven. De openbare leesalen te Antwerpen en te Brussel komen met vertienvoudigde cijfers voor de dag en in de verfranse hoofdstad hebben bovendien de Vlaamse bibliotheken van het Willemsfonds een verheugend succes. In een aantal kleinere gemeenten, als Berchem bij Antwerpen, wordt thans door het bestuur voor het eerst iets ernstigs in die zin ondernomen; rond Turnhout en Hoogstraten werden, naar mij werd medegedeeld van private Vlaamsgezinde zijde, kleine volksbibliotheken ingericht en dat zullen wel de enige niet zijn. Het is voldoende bekend, dat "Volksopbeuring" zich de leesgierigheid van de krijgsgevangenen aantrekt en uit de kampen in Duitsland daarvoor roerende en bemoedigende dankbrieven ontvangt.

En dit:

... Misschien is nooit de uitgeverij in Vlaanderen zo werkzaam geweest ...

Hollandse boeken zijn thans moeilijk, en slechts tegen hoge prijzen te krijgen, en nieuwe Franse verschijnen natuurlijk niet meer op de markt.

Is om al die redenen thans het oogenblik niet gunstig om een ernstige uitgeverszaak, ten bate van de nationale litteratuur, op touw te zetten?

Ons land is sedert lang afgesloten van Frankrijk, dat in vele kringen, laat ons maar zeggen in de meeste intellectuele kringen, uitsluitend invloed bij ons had. Het volk, of liever de burger, is zonder dat hij het zelf gewoonlijk weet meer zichzelf, meer Vlaams geworden. De werking die ons van lieverlede met Frans vernis overdekte heeft opgehouden en het Vlaams karakter komt algemeen weer boven. Zelfs de franskiljons, die verklaren "Je ne comprends pas le flamand" lopen met een Nieuwe Rotterdammer of een Vaderland op zak. De Antwerpse burgerij is nooit erg verfranst geweest: niettemin wordt daar tegenwoordig de Nederlandse Schouwburg bezocht door mensen, die er vroeger geen voet in zetten en bovendien werden in de vele kleinere toneelzalen van de stad: "Palatinat", "Eden", "Folies Bergères" en dergelijke eenakters en operettes uitsluitend in het Nederlands opgevoerd en worden er geen dan in het Nederlands vertaalde liederen meer gezongen. Geen mens, die er nog aan denkt, dat deze alleenheerschappij van het Nederlands eigenlijk een "Duitse" dwangmaatregel is. Te Brussel ging voorheen nooit zoveel volk naar de Vlaamse Alhambra Schouwburg als thans. Bijna uitsluitend Vlaamse "revues", wat voor de oorlog niet denkbaar was, halen volle zalen.

De vele Vlaamse dagbladen hebben samen een zeer aanzienlijk aantal lezers. De Frans-Belgische missen de aantrekkelijkheid van een vaak kleurrijke Vlaamsgezinde polemie, en missen hun oude ruggengraat: het nieuws uit Parijs.

Na de oorlog.

Men deelt ons mede:

Onder de Belgen, die vroeger in groten getale naar Amerika uitgeweken zijn, schijnt zich een grote trek naar het vaderland voor te bereiden. Nu de overbevolking in België niet zo zwaar meer zal wegen en er ook meer gelegenheid zal zijn om zich op te werken, neemt men reeds maatregelen voor de terugkeer. Hieromtrent verklaarde M. Leidlich, eigenaar van een van de grote stoombootagentschappen, o.m.: “Zij, die terugkeren naar hun land, zullen er gunstiger omstandigheden vinden dan voor de oorlog en hebben een natuurlijke voorliefde om te leven in hun land. Ik heb vernomen, dat vele stoombootagenten, vooral deze die zich uitsluitend met vreemdelingen inlaten, reeds borgsommen krijgen voor stoomboot- en spoorwegbiljetten.”

Omtrent het reizen naar slagvelden verklaarde hij: “Duizenden Amerikanen zullen de slagvelden van Europa bezoeken, inzonderheid de boorden van de IJzer. Er zijn reeds maatschappijen tot stand gekomen om zulke reizen in te richten. Speciale treinen en boten, die voorzien zullen zijn van goede restauraties, worden van nu af aangemaakt. Het is best mogelijk dat voor de mensen van de IJzer, die zo wreed leden, nog een gulden tijd komt.”

Woensdag 28 maart 1917 – avondeditie

Geen berichten over België.